

Bærekraft og klima

Redaksjonskomiteen tilrår kongressen til å fatte følgende vedtak:

Bærekraft og klima

Profesjonene og kunnskapsarbeiderne som Unio-forbundene representerer har nøkkelroller i omstillingen til et bærekraftig samfunn, der et sentralt prinsipp er at alle skal inkluderes. Samfunnsutviklingen stiller krav til bærekraftige, offentlige tjenester og til sikring av fremtidig inntektsgrunnlag. For å nå bærekraftmålene kreves forsknings- og erfaringsbasert kunnskap og kompetanse. Denne kompetansen må derfor styrkes i utdanningene, hos ledere, tillitsvalgte og ansatte.

Unio vil være en pådriver for at Norge skal nå sine internasjonale klimaforpliktelser. Arbeidet med bærekraft og klimapolitikk må skje i samarbeid med fagbevegelsen, gjennom treparts- og topartssamarbeidet sentralt og lokalt. Overgangen til lavutslippssamfunnet må skje på en rettferdig måte. Goder og byrder må fordeles slik at det ikke skaper uheldige fordelings effekter. Det grønne skiftet skal bidra til å redusere ulikhet i det norske samfunnet og mellom land. Verdiskaping, som resultat av grønn omstilling, må komme fellesskapet til gode. Det er en forutsetning for å skape legitimitet for klimatiltak og lykkes med det grønne skiftet. Bærekraft og klima er globale utfordringer, og målene kan bare nås gjennom et langsiktig og forpliktende internasjonalt samarbeid, både mellom nasjoner og mellom organisasjoner.

Unio har redusert ulikhet, bærekraftig økonomi og klimanøytralitet som målsettinger for våre forbund. Vi vil i vårt bærekraftarbeid se bærekraftsmålene i sammenheng, men legge hovedvekten på de bærekraftsmålene som er mest relevante for arbeidslivet og for Unios medlemsgrupper:

Mål 3 Sikre god helse og fremme god livskvalitet for alle, uansett alder

God helse er et resultat av samspillet mellom mennesket og omgivelsene. Unio skal arbeide for et godt og helsefremmende arbeidsmiljø, lik tilgang til gratis og tilrettelagt helseinformasjon for alle, og lik rett til helsetjenester av god kvalitet.

Fordeling av helsetjenester skal være et offentlig ansvar. Unio skal arbeide for at samfunnets innsats innenfor helsesektoren økes. For å skape et helsefremmende samfunn for hele befolkningen, skal Unio arbeide for at den helserelaterte forskningen styrkes og for økt samhandling på tvers av sektorer.

Mål 4 Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheten for livslang

læring for alle

Utdanning og kompetanse er grunnleggende for enkeltmenneskets dannelse og utvikling.

Unio skal arbeide for et godt offentlig utdanningstilbud som bygger på forsknings- og erfaringsbasert kunnskap, som gir alle lik rett og mulighet til utdanning av god kvalitet og har et innhold som legger til rette for bærekraftig utvikling.

Unio skal arbeide for at grunn-, etter- og videreutdanning gir kompetanse som er nødvendig for å gjennomføre det grønne skiftet.

Mål 5 Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling

Unio skal arbeide for å fremme likestilling og motarbeide alle former for diskriminering. Det skal være like muligheter for kvinner og menn til utdanning, kompetanseutvikling, arbeid, inntekt, pensjon og trygdeytelser.

Mål 8 Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Unio skal arbeide for å styrke og videreutvikle det inntektspolitiske samarbeidet og partssamarbeidet på alle nivåer i arbeidslivet. Offentlig sektors bidrag til verdiskapningen i samfunnet må synliggjøres og verdsettes for å sikre rekruttering av kvalifiserte ansatte til velferdsyrkene, bl.a. gjennom økt lønn.

Mål 10 Redusere ulikhet i og mellom land

Organiserte arbeidstakere og arbeidsgivere er en bærebjelke i den norske samfunnsmodellen. Dette er også sentralt for å motarbeide sosial dumping. Unio skal arbeide for et inkluderende arbeidsliv med en langsiktig orientert livsfasepolitikk, og å sikre økonomisk trygghet ved sykdom og uførhet, i omsorgssituasjoner og ved arbeidsløshet. Pensjonister må sikres økonomisk uavhengighet og mulighet til å videreføre levestandarden.

Mål 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn: Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

Unio ønsker en aktiv næringsutvikling i hele landet. Dette forutsetter en godt utviklet infrastruktur og en godt utbygd offentlig sektor, samt satsing på utdanning, forskning og innovasjon. For å gjøre framtidens byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige må det finnes gode fellesarenaer for innbyggerne. Unio skal arbeide for økt satsing på miljøvennlig transport, innkjøp, avfallshåndtering og energibruk.

Blant personer med nedsatt funksjonsevne er arbeidsledigheten langt høyere enn hos den øvrige befolkningen. Unio vil arbeide for nedbygging av fysiske og holdningsmessige barrierer for å inkludere flere med nedsatt funksjonsevne i utdannings- arbeids- og samfunnsliv, blant annet gjennom å bekjempe utenforskap, og ved at prinsippene om universell utforming legges til grunn for samfunnsutviklingen.

Mål 12 Ansvarlig forbruk og produksjon

Bærekraftig forvaltning og god effektiv bruk av våre naturressurser er viktig for å sikre god stabil økonomi, klimavennlig landbruk og riktig utnyttelse av våre naturlige ressurser som vind og vann.

Målet er at vi innen 2030 oppnår bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser. Unio vil bidra til denne endringen gjennom trepartssamarbeidet, grønne tariffavtaler og omstillingsarbeid.

Mål 13 Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

Unio skal arbeide for at tillitsvalgte skal ha et tettere og mer forpliktende samarbeid om klimatiltak på arbeidsplassen, og at klimaarbeidet skal forankres i sentrale og lokale avtaleverk.

Tillitsvalgte skal sikres drøftings- og forhandlingsrett på problemstillinger tilknyttet miljø og klima, og må i større grad involveres i å identifisere og iverksette grønne tiltak. Medbestemmelse må være et bærende prinsipp også i klimaarbeidet på arbeidsplassen. Gitt disse forutsetningene er Unio positivt innstilt til omfattende og skjerpede klimatiltak, fordi det handler om fremtidens arbeidsplasser og våre barns og klodens fremtid.

Både skatte- og avgiftspolitikken og energipolitikken må innrettes slik at vi når klimamålene. Unio støtter prinsippet om at forurenser skal betale, og mener at økonomiske virkemidler i klimakampen må brukes i større grad. Goder og byrder må fordeles på en slik måte at ulikheter i samfunnet reduseres. Ved å belønne, eller legge til rette for, klimavennlig atferd og avgiftsbelegge forurensende atferd, kan myndighetene framskynde den nødvendige omstillingen.

Unio skal være en pådriver for en rettferdig omstilling i det grønne skiftet og arbeide for et mer forpliktende treparts- og topartssamarbeid sentralt og lokalt i klimapolitikken. Unio vil ha en sterk statlig satsing på forskning og teknologiutvikling. Innkjøp i offentlig sektor må bli bærekraftige og klimavennlige, og ledere og tillitsvalgte må få kompetanse til å medvirke til dette. Det må bli dyrere å forurense, og det skal lønne seg å velge grønne løsninger. Arbeidslivet skal stimuleres til å utvikle grønne løsninger. Det skal utvikles egne klimaplaner for helsesektoren og andre deler av offentlig sektor.

Unio skal arbeide for at arbeidsmiljøloven og HMS-regelverket endres i tråd med de nye utfordringene som følger av det grønne skiftet, blant annet når det gjelder bruk av hydrogentanker og store battericeller.

Mål 16 Fremme fredelige og inkluderende samfunn med sikte på bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer

Unio vil arbeide for å styrke det tverrfaglige samarbeidet mellom aktuelle aktører for å skape trygghet og sikkerhet, og vil bidra til en tverrfaglig tilnærming og et forpliktende treparts- og topartssamarbeid i arbeidet med bærekraft og klima.